

Angående konsekvensbeskrivning av förbud mot viss användning av växtskyddsmedel (L2012/1958)

Jordbruksverket har regeringens uppdrag att utreda konsekvenser av förslag om förbud för viss användning av växtskyddsmedel. Föreningen Foder och Spannmål (FS) anser frågan vara av såväl principiell som praktisk och ekonomisk stor betydelse och vill i sammanhanget anföra följande.

FS:s medlemsföretag utgörs av företag som tillverkar respektive handlar med foderprodukter, utsäde, spannmål, gödselmedel, växtskyddsmedel och andra insatsvaror till lantbruket. Som aktör i ledet före och efter lantbrukare berörs medlemsföretagen i hög grad av här aktuella frågeställningar.

Att odla marken har visat sig vara ett mycket effektivt sett för människan att skaffa föda. Bara det faktum att man odlar en gröda på ett fält innebär emellertid ett ingrepp i naturen. Detta ingrepp medför i sig ett antal konsekvenser, såväl negativa som positiva, för miljön, andra växter, jorden, vattnet, djur m m. Att en växtart etableras i hög täthet på en begränsad yta medför att betingelserna för olika former av angrepp på växterna ökar dramatiskt. Sådana angrepp kan medföra att grödan blir otjänlig eller t o m giftig som människoföda och/eller stora produktionsbortfall. Tydliga exempel på detta har vi i de senaste årens problem med toxinet DON (Deoxynivalenol) i spannmål. Detta gift som bildas av vissa naturligt förekommande mögelsvampar. För att förhindra allvarliga skadeangrepp använder sig människan av ett flertal olika metoder, varav användning av beprövade och godkända bekämpningsmedel i dagsläget är en helt nödvändig del.

Ovanstående, visserligen förenklade, men dock, beskrivning av modern växtodling visar att växtskyddsmedel i grunden är något som är mycket positivt, något som förhindrar skada, något som är avgörande för att säkerställa tillgång på bra och sunda livsmedel. De preparat som här är aktuella, är inga undantag. Att medlen också kan medföra icke önskvärda effekter, skall man naturligtvis inte bortse ifrån, men dessa måste ställas i relation till nyttan.

Förutsättningarna för svenskt jordbruk har också förändrats i många avseenden. Några sådana är följande.

- **Prisbildning.** Priserna på jordbrukets produkter sätts på en relativt transparent marknad från att tidigare varit föremål för politiska beslut.
- **Marknad.** Tidigare var Sverige en i jordbrukssammanhang egen och helt sluten marknad. Nu är vi en del av en union där nästan 30 länder samordnar sina regelverk och verkar på en gemensam marknad.
- **Produktionsvolym och marknadsbalans.** Sverige var tidigare en nation där det inte minst ifråga om växtodlingen, producerades betydligt mer än vad som det fanns avsättning för på den svenska marknaden. Lägre skördar och ökad inhemsk konsumtion har de senaste åren resulterat i att importen av spannmål drastiskt ökar

samtidigt som exporten minskar i ännu större omfattning. För ett par decennier sedan var Sverige ett av de länder i världen, som relativt sin produktion, hade bland de största exportvolymerna. Tidvis råder nu underskott.

- Klimatförändringar. Det torde i dagsläget vara oomtvistat att vårt klimat snart förändras snabbt. Detta ger mycket snabba förändringar ifråga om odlingsmässiga förutsättningar och ställer stora krav ifråga om sortmaterial, odlingsteknik och, vid behov, bekämpning av skadegörare.

Det är i ovanstående kontext som frågor kring växtskydd måste ses, även här aktuella förslag till förbud mot viss användning. Om svenska myndigheter fortsätter att begränsa svenska lantbrukares möjligheter till att använda beprövade och godkända växtskyddsmedel blir konsekvenserna bl a följande.

- Svenska jordbrukare har fått sämre konkurrensförutsättningar på en i övrigt gemensam marknad med gemensamma regler.
- Svenska odlingsföretag blir utan möjlighet till effektiv bekämpning vid skadeangrepp.
- Sämre kvalitet på vissa livsmedel.

EU har infört gemensamma regler kring växtskydd. Detta är en viktig del i att utnyttja unionens samlade kompetens samtidigt som det ökar effektiviteten i både EU:s och vårt eget miljöarbete på området. Samtidigt ges lantbrukarna i de olika medlemsländerna mer likartade och rättvisa förutsättningar. Det skall, enligt FS, finnas mycket starka skäl om Sverige skall skapa egna och strängare särregler, t ex ifråga om stråforkortningsmedel. FS anser att sådana skäl saknas i här aktuella fall.

Ovanstående innebär inte automatiskt att preparaten allmänt kommer att användas. Behovet finns för vissa produkter i vissa situationer. Samtidigt arbetar svenska producenter och handel ambitiöst med miljö- och kvalitetsaspekter utifrån de krav marknaden ställer. Detta sker bl a i de olika kvalitetskoncept som utvecklats i Sverige. Detta blir då naturligtvis en omständighet som ligger med i det pris handelsparterna kommer överens om. Marknaden kommer således automatiskt att reglera eventuell användning av produkterna ifråga utifrån kunders olika krav.

Stockholm den 6 september 2012
Föreningen Foder och Spannmål

Håkan Söderlund/ Erik Hartman